

Podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie¹

v prípade výzvy na pozemné komunikácie

V súlade s **Metodickým výkladom²** pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie „odstraňovanie segregácie je v kontexte sociálnej inklúzie len prostriedkom na prekonávanie bariér v prístupe k základným službám, základným prírodným zdrojom, verejným priestorom, vybaveniu a pod., ktorým čelia MRK. Takýmto prekonaním bariér MRK získajú viac príležitostí zúčastňovať sa na živote spoločnosti“. Uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie je považované za jeden z **nástrojov dosiahnutia sociálno-ekonomickej integrácie** MRK. Priama súvislosť princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie vytvára štruktúru jedného **vylučovacieho kritéria**, ktoré sa **povinne posudzuje** ako súčasť procesu administratívneho overovania žiadosti o nenávratný finančný príspevok.

Pomocou intervencií z OP ĽZ sa dosiahne vyššia kvalita bývania pre obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunít a vytvoria sa podmienky pre plnohodnotnú participáciu v spoločnosti a uplatnenie sa na trhu práce. Podpora z OP ĽZ by preto mala smerovať do lokalít, kde žije väčší počet príslušníkov MRK (najmä obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osídlení³).

Jedným zo špecifických cieľov **operačného programu Ľudské zdroje** (ďalej len „OP ĽZ“) je zvýšiť počet rómskych domácností k zlepšeným podmienkam bývania, čoho neoddeliteľnou súčasťou je aj dobudovanie základnej technickej infraštruktúry. Podporou budovania pozemných komunikácií salepší prístup k občianskej vybavenosti.

Výzva na pozemné komunikácie (cesty, chodníky, mostné objekty, lávky) je **zameraná** na dobudovanie (výstavbu a rekonštrukciu) miestnych komunikácií a súvisiacich prvkov s cieľom **zlepšenia dostupnosti služieb pre obyvateľov MRK v segregovaných rómskych osídleniach a separovaných rómskych osídleniach (na okraji obce, koncentrované v rámci obce, mimo obce) (ďalej spoločne ako „osídlenie“)**. Výstupom realizovaných aktivít musí byť **zabezpečenie spojenia osídlenia s infraštruktúrou obce (pozemnou komunikáciou) vedúcou k nasledovným inštitúciám/službám:**

- vzdelávacie inštitúcie (napr. škola, škôlka) a/alebo
- zariadenia poskytujúce ambulatnú formu sociálnej služby (napr. komunitné centrum, centrum hygieny, nízkoprahové denné centrum) a/alebo
- obecný/mestský úrad a/alebo
- obecný/mestský podnik, sociálny podnik zamestnávajúci obyvateľov z MRK a/alebo
- pošta a/alebo

¹ **Metodický výklad pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie** dostupné na: http://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/programove_obdobie_2014_2020/Metodicky_%20vyklad_%20pre_%20efektivnejšie_%20uplatnenie_%20principov_%20desegregacie_degetoizacie_destigmatizacie.pdf

² **Metodický výklad pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie** dostupný na (<http://www.minv.sk/?metodicke-dokumenty>)

³ Zdroj: **Životné stratégie obyvateľov rómskych osídlení**, Zborník vedeckých štúdií, Projekt VEGA 1/0596/10, Nitra 2011, Autori: Jurina Rusnáková, Alena Rochovská, Vladimír Klein, Lenka Jalilah Hrušková, Mária Hamráčková, Marianna Šramková, Peter Pollák, dostupné: http://prohuman.sk/files/Zivotne_strategie_obyvateľov_romskych_osídlení.pdf

Separované rómske osídlenia/komunity - Koncentrácie v obci alebo na jej okraji rozlišujeme:

(1) v obci koncentrované - Integrované/koncentrované (osídlenia, v ktorých žije viac ako 80% Rómov a tvoria aspoň 3 obydlia); (2) na okraji (zoskupenie domov, obývané rómskou populáciou, tvorí hranicu zastavanej časti obce).

Segregované rómske osídlenia/komunity - **Mimo obce/mesta alebo oddelené bariérou**: Mimo obce/mesta alebo oddelené umelou alebo prírodnou bariérou (napr. lesom, cestou, železnicou, atď.), medzi osídlením, ktoré je mimo obce/mesta a obcou/mestom nie je súvislá zástavba. Rovnako sem patria segregované rómske komunity bez vodovodu, kde je podiel nelegálnych obydlí viac ako 20%. (Ďalšie informácie sú dostupné v **Atlase Rómskych komunít na Slovensku 2013**, UNDP) <http://europeandcis.undp.org/ourwork/roma/>

- zdravotnícke zariadenia,
- zastávka/ stanica hromadnej dopravy

príčom tieto inštitúcie/služby musia byť využívané aj obyvateľmi z MRK.

Osobitné podmienky vo vzťahu k spôsobom realizácie projektu a spojeniu osídlenia s infraštruktúrou obce:

1. Rekonštrukcia pozemných komunikácií je oprávnená len v prípade, ak je súčasťou projektu vybudovanie aj **nového úseku pozemnej komunikácie**. Zároveň musí platiť, že táto komunikácia zabezpečuje spojenie osídlenia s infraštruktúrou obce (pozemnou komunikáciou) vedúcou k inštitúciám/službám, ktoré sú zadané v texte vyššie (napr. pošta, vzdelávacie inštitúcie).
2. Rekonštrukcia miestnej komunikácie (**cesty**) je oprávnená len pre komunikácie, ktoré zabezpečujú spojenie osídlenia MRK s infraštruktúrou obce (pozemnou komunikáciou) vedúcou k max. 3 rôznym lokalitám, v ktorých sa nachádzajú inštitúcie/služby zadané v texte vyššie. Zároveň musí žiadateľ dodržať podmienku č.1.

Pri realizácii projektu sa musia prioritne realizovať aktivity smerujúce k desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii.⁴

Pre splnenie podmienky súladu projektu s princípmi desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie je žiadateľ v žiadosti o nenávratný finančný príspevok (časť 7 formulára ŽoNFP) povinný popísať:

1. **Lokalitu**⁵ obývanú obyvateľmi z MRK s identifikovaním typu osídlenia, t.j. či ide o osídlenie segregované alebo separované a v prípade separovaného osídlenia jeho priestorové vymedzenie v rámci obce (na okraji obce, koncentrované v rámci obce, mimo obce). V prípade umiestnenia obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunít mimo obce, žiadateľ uvedie aj približnú vzdialenosť osídlenia od obce, resp. od najbližšej infraštruktúry obce (pozemnej komunikácie) vedúcej k inštitúciám/službám, ktoré sú zadané v texte vyššie (napr. pošta, vzdelávacie inštitúcie);
2. **Účinok realizovaných aktivít vo vzťahu k obyvateľom MRK** (napr. ako sa skráti doba dochádzania do práce, ako sa zlepši bezpečnosť obyvateľov osídlení vybudovaním/rekonštrukciou komunikácie a prípadným inštalovaním verejného osvetlenia, ako sa zlepši dostupnosť zdravotníckeho zariadenia, služieb, vzdelávacej inštitúcie, komunitného centra a pod.). Žiadateľ popíše, podľa zvoleného spôsobu realizácie, resp. ich kombinácie.:
 - a) v prípade **novej pozemnej komunikácie** – Prečo je dôležité vybudovať novú komunikáciu, prečo bolo navrhnuté zvolené trasovanie, akým spôsobom zlepši prístup príslušníkov MRK k inštitúciám/službám, aké inštitúcie/služby sa sprístupnia takouto intervenciou.
 - b) v prípade **rekonštrukcie existujúcej pozemnej komunikácie** - Prečo je dôležité rekonštruovať túto komunikáciu vo vzťahu k existujúcej infraštruktúre a akým spôsobom táto rekonštrukcia zlepši existujúci stav vo vzťahu k efektívnemu využívaniu a dostupnosti inštitúcií/služieb, ktoré majú vplyv na kvalitu života obyvateľov MRK, prečo bola vybraná na rekonštrukciu zvolená komunikácia, ak k službe vedie aj iná trasa. V prípade rekonštrukcie miestnej komunikácie (**cesty**) s ohľadom na

⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/thematic_guidance_fiche_segregation_en.pdf
page 13

⁵ Pod **lokalitou** sa rozumie **priestorové vymedzenie** obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych komunít dotknutých projektom vo vzťahu k obci (t.j. na okraji obce, koncentrované v rámci obce, mimo obce)

Príloha č.9 výzvy

osobitnú podmienku spojenia osídlenia s infraštruktúrou obce (pozemnou komunikáciou) vedúcou k rôznym službám v max. 3 lokalitách, treba popísať, aké služby sa v týchto lokalitách nachádzajú.

- c) v prípade **budovania upokojených komunikácií (spevnených plôch)/odstavných plôch ako súčastí pozemných komunikácií** - Akým spôsobom pomôžu spevnené plochy/odstavné plochy pre zlepšenie života obyvateľov rómskych komunít, akým spôsobom salepší prístup k službám dennej potreby.

V prípade, ak má obec kombináciu osídlení alebo viacero osídlení, je potrebné popísať účinok realizovaných aktivít vo vzťahu k obyvateľom MRK každého osídlenia.

3. **ako realizácia aktivít komplexne** prispeje k naplneniu všetkých 3 princípov t.j. desegregácii, degetoizácii a destigmatizácii obyvateľov (vytvorením predpokladov na zvýšenie dostupnosti vzdelávacích inštitúcií, zdravotníckych zariadení, pracovných príležitostí a pod., zvýšením bezpečnosti obyvateľov MRK sa priamo zvyšuje kvalita života príslušníkov MRK a vytvárajú sa podmienky na ich celkovú integráciu do spoločnosti).